

Eduskunnan puolustusvaliokunta

Väyläviraston lausunto puolustusvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi aluevalvontalain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 185/2024)

Väylävirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Väylävirasto vastaa valtion tieverkon, rautateiden ja vesiväylien kehittämisestä sekä kunnossapidosta. Yhteensä Väyläviraston ylläpitämiä vesiväyliä on noin 16 300 kilometriä, joista kauppamerenkulun väyliä on noin 4 000 kilometriä. Vesiväylien ylläpito edellyttää ajantasaisen merenmittaustiedon käyttöä vesiväylien suunnittelussa ja kunnossapidossa. Merenmittaustiedolla tarkoitetaan merenpohjan topografiaa koskevaa syvyystietoa, merenpohjan kuva- ja koostumustietoa (maaperälajit) sekä esimerkiksi mittaustietoa vedenalaisista rakenteista. Merenmittaustiedolla varmistetaan merenkululle turvallisen vähimmäisvesisyvyyden (haraussyvyys) täyttyminen väyläalueilla. Käytännössä vesiväylänpidon edellyttämiä merenmittauksia sekä vesiväylien suunnittelua ja kunnossapitoa toteuttavat Väylävirastoon sopimussuhteessa olevat yksityiset palveluntuottajat, jotka saattavat myös käsitellä tehtäviensä kannalta välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja.

Aluevalvontalain (755/2000) 12 §:ssä tarkoitettu merenpohjan tutkiminen ja kartoittaminen edellyttää lupaa, jonka lain 20 §:n 1 momentin mukaan myöntää pääesikunta. Luvassa voidaan aluevalvontalain 19 §:n 2 momentin perusteella antaa aluevalvonnan ja luvan hakijan turvallisuuden kannalta tarpeellisia määräyksiä toiminnasta, siinä käytettävästä välineistöstä ja sen teknisistä ominaisuuksista sekä toiminta-alueesta ja -ajasta. Lisäksi luvan perusteella otetut tallenteet voidaan 19 §:n 3 momentin perusteella määrätä esitettäväksi lupaviranomaiselle lupamääräysten noudattamisen valvomiseksi. Lupaviranomainen voi myös rajoittaa tallenteiden julkaisemista tai kieltää sen, jos materiaaliin sisältyy maanpuolustuksen kannalta tärkeää tietoa, jonka julkistaminen voisi vahingoittaa tai vaarantaa maanpuolustuksen etua.

Väylävirasto toteaa, ettei aluevalvontalaki sisällä säännöksiä 12 §:n mukaisen luvan perusteella muodostettavien merenmittausaineistojen salassapidosta, vaan salassapito perustuu viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin (621/1999, jäljempänä

19.11.2024

julkisuuslaki) ja erityisesti sen 24 §:n 1 momentin 10 kohtaan. Aluevalvontalaki ei myöskään sisällä nimenomaisia säännöksiä pääesikunnan oikeudesta antaa muodostettavien merenmittausaineistojen salassapitoa koskevia määräyksiä. Käytännössä pääesikunta kuitenkin ottaa kantaa muodostettavan aineiston salassapitoon ja turvallisuusluokitteluun¹, mikä perustuneen sen oikeuteen kieltää tai rajoittaa tallenteiden julkaisemista aluevalvontalain 19 §:n 3 momentin nojalla. Väylävirasto huomauttaa, ettei tallenteiden julkaiseminen ole sama asia kuin niiden julkisuus, vaikka tosiasiaassa julkaisukiello tai -rajoitus sisältänee myös pääesikunnan näkemyksen tallenteisiin liittyvästä salassapitointressistä.

Väylävirasto katsoo, että edellä mainituista syistä aluevalvontalain 19 §:n 3 momentissa olisi hyvä selkeyttää suhdetta julkisuuslakiin siltä osin, kun kyse on lain 12 §:n mukaisten merenmittausaineistojen salassapidosta ja sitä koskevista pääesikunnan määräyksistä. Täsmennys olisi tarpeen erityisesti sen vuoksi, että Väyläviraston näkemyksen mukaan merenmittausaineistot ovat sen viranomaisen asiakirjoja, joka on tutkimukset tai mittaukset suorittanut tai jonka toimeksiannosta ne tehdään. Tämä viranomainen päättää lähtökohtaisesti itse hallussaan olevien asiakirjojen antamisesta ja mahdollisesta salassapidosta julkisuuslain 14 §:n 1 momentin mukaisesti. Jos kyse on salassa pidettävän ja mahdollisesti myös turvallisuusluokitellun aineiston antamisesta, viranomaisen on lisäksi ennakolta varmistuttava siitä, että tietojen suojaamisesta huolehditaan julkisuuslain 26 §:n 3 momentin sekä asiakirjojen turvallisuusluokittelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (1101/2019) 6 §:n mukaisesti.

Väylävirasto toteaa lisäksi, että soveltamiskäytännössä on ilmennyt jossain määrin epäselvyyttä niistä edellytyksistä, joiden nojalla viranomaiset voivat luovuttaa hallussaan olevia merenmittausaineistoja eteenpäin toisille viranomaisille tai esimerkiksi palveluntuottajilleen. Hallituksen esityksessä aluevalvontalain 19 §:n 3 momenttiin ehdotettu lisäys lupaviranomaisen oikeudesta hakea luvanhakijasta yritysturvallisuusselvitystä koskee sanamuotonsa mukaisesti luvan hakuvaihetta. Kun kyse on olemassa olevista aineistoista, niiden tietoturvallisen käsittelyn varmistamisesta vastaa mahdollisessa luovutustilanteessa em. tavoin se viranomainen, jonka hallussa aineistot ovat. Lisäksi osalle mittauskonsulteista saattaa jo entuudestaan olla tehtynä yritysturvallisuusselvitys.

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Väylävirastossa asian on ratkaissut johtaja Laura Kuistio ja esitellyt lakimies Ella Särkkä.

¹ Ks. pääesikunnan päätös AR9795, dnro5557/15.05.00/2021, saatavissa osoitteessa https://puolustusvoimat.fi/documents/1948673/2015517/PEVIESTOS_Merenmittaus-asiakirja-2022.pdf/e2399683-9228-ac1c-0123-12aae16a5e80/PEVIESTOS_Merenmittaus-asiakirja-2022.pdf?t=1657015800262 .

ASIAKIRJA / HANDLING / DOCUMENT

Tämä asiakirja on allekirjoitettu Väyläviraston sähköisen allekirjoituksen palvelussa.
Voit varmistaa Adobe Acrobatilla sähköisen allekirjoituksen eheyden.

Denna handling är undertecknad i Trafikledsverkets tjänst för elektroniska underskrifter.
Du kan verifiera den elektroniska underskriften med Adobe Acrobat.

This document has been signed at Finnish Transport Infrastructure Agency's service for
electronic signatures.
You can verify the authenticity of the signature by using Adobe Acrobat.

ALLEKIRJOITUKSET / UNDERSKRIFTER / SIGNATURES

Allekirjoittaja	Ella Särkkä
Allekirjoitusaika	19.11.2024 11:41
Allekirjoittaja	Laura Kuistio
Allekirjoitusaika	19.11.2024 11:42

ASIAKIRJAT

Asiakirja

Väyläviraston lausunto PuV HE 185_2024.pdf

